

oskrba Toplarne Moste s hladno vodo iz Ljubljane. Poleg tega imamo tudi idejni projekt za oskrbo s tehnološko vodo za industrijsko cono v Mostah in v Šiški, vendar je izgradnja dvojnih sistemov izredno draga in bi povzročila še zmanjšanje virov sredstev za reševanje oskrbe s pitno vodo. Če bi preprečili velikim porabnikom, ki črpajo s svojimi vodnjaki podtalnico za tehnološke potrebe (Union, Dekorativna, Delo, Julon itd.), bi zaradi razpršenih lokacij za oskrbo s tehnološko vodo in transport vode bili zaenkrat znatno dražji, kot zagotovitev dodatnih količin pitne vode za rastoče potrebe. Dolgoročno pa se bomo lotili tudi tega problema.

VIŠINA DIMNIKA

Povečana višina dimnika samo bolj razpršuje onesnaženje (Trbovlje, Zagorje). Zakaj tako?

● Povečana višina dimnika služi resnično le razprševanju emitiranih škodljivih snovi na širše področje. Pozabiti ne smemo, da je prav zaradi tega predvidena gradnja filtrov, ki bodo zmanjšali emisijo na vrednosti večkrat nižje od predpisanih. Tisto malo, kar bo še vedno šlo iz dimnika, pa je potrebno spraviti izven področja toplotne inverzije v Ljubljani. Dimnik mora namreč to plast prebiti. Upoštevati je treba še vzgon dimnih plinov.

VIŠJI STROŠKI

Širitev kapacitet in mreže pomeni dodatno vzdrževanje, torej višje stroške. Koga bremenijo?

● Z izgradnjo novega omrežja in kapacitet v energetskih virih je omogočeno večje priključevanje tako obstoječih kot novih objektov na centralna energetska sistema, kar pomeni da povečane stroške vzdrževanja novega omrežja in virov plačujejo v načelu ti novi potrošniki. Vsi dodatni stroški pa so vsekakor vključeni v ceno energije, ki je enotna za vse potrošnike, ki so priključeni na posamezni energetski sistem.

VODOVOD BRINJE-DOL-DOLSKO

Zakaj v program četrtega samopriskpevka ni vključeno nadaljevanje graditve vodovoda na odseku Brinje-Dol-Dolsko?

● Z oblikovanjem planskih dokumentov Ljubljana 2000 se je intenzivnejša gradnja na področju vzhodno od Šentjakoba pri Savi upočasnila, zato nismo planirali nadaljevanja izgradnje vodovoda BP 10 - Dolsko v srednjeročnem planu 1986-1990 in zato tudi ni v programu samopriskpevka IV. kot vira financiranja.

Ker je vodovod pomemben za dokončno rešitev preskrbe z vodo na tem področju in na področju vodovodnega sistema Dolsko-Laze, Vinje, Senožeti smo izdelali programsko rešitev in projekt za izvedbo. (Programska rešitev A/V-945/80, Hidroinženiring 1981 Projekt primarnega cevovoda ø 400 Jarški Brod-Dolsko št. A/V-945/80, Hidroinženiring 1985)

Dejansko je potrebno zgraditi še 6264 m cevovoda ø 400 od Brinja do Dolskega, za kar bi po trenutnih ocenah bilo potrebno ca. 900 mio. din.

Za obstoječa naselja, ki imajo sicer že zadovoljivo oskrbo, bi vodovod pomenil zanesljivo oskrbo, večjo požarno varnost, predvsem pa bi nezanesljivi vodni vir za sistem Dolsko bil rešljiv z zanesljivo preskrbo po količini in kvaliteti.

Med investicije programa samopriskpevka pa ni bil uvrščen, ker je toliko drugih bolj pereh.

Odgovore na vprašanja so pripravili: mestni operativni štab za samopriskpevek IV in njegove komisije, DO Energetika, DO Vodovod-Kanalizacija in Termoelektrarna-Toplarna Ljubljana.

ANKETA O PROGRAMU SAMOPRISPEVKA IV

Zelo pomembna oblika solidarnosti

Javna razprava o programu četrtega samopriskpevka se je prevesila v drugi del. Te dni razpravljajo o njem delegati občinskih skupščin, 4. novembra pa bo na dnevnem redu mestne skupščine sprejem programa in sklepa o razpisu referenduma za uvedbo samopriskpevka IV. v Ljubljani. Kot najbrž že veste, je mestni operativni štab pripravil na podlagi javne razprave nov predlog programa, iz katerega sta izpadla sofinanciranje sanacije grajskega pobočja in komunalne ureditve potniške postaje. Delegati pa naj bi se do 4. novembra odločili, ali naj v programu četrtega samopriskpevka ostaneta tudi gradnja zbiralnika za 2.000 kubičnih metrov pitne vode na grajskem pobočju in prestavitve kanalizacijskega zbiralnika A-4 v traso nove Vilharjeve ceste pri potniški postaji. Nas pa je zanimalo, kaj menijo o predloženem programu in o dveh dodatnih predlogih krajani.

BORIS SKUBIC, inženir kemije: »Program samopriskpevka poznam pa tudi kritike na prvotno inčino. Največ kritik je bilo prav na ureditev potniške postaje in grajskega pobočja, češ da ne sodita v varovanje in izboljšanje okolja. S tem stališčem se tudi sam strinjam. Glede vodohrama na grajskem pobočju in kanalizacije ob bodo-

či potniški postaji pa bi se težko opredelil. V principu gre res za vodooskrbo in za varovanje vodnih virov, a je škoda, da niso teh dveh objektov tako opredelili že v prvotnem programu.»

JOLANDA JOVANOVIČ, upokojenka: »Velika škoda je, da sta iz programa izpadla komunalna ureditev grajskega pobočja in nove potniške postaje. Grad in postaja, takšna kot ju imamo zdaj, sta prava sramota za Ljubljano. Zato naj ostaneta v programu vsaj zbiralnik vode in kanalizacija, če je seveda dovolj denarja. Samopriskpevek pa tudi njegov program podpiram in sem za to skupno stvar pripravljena plačevati tudi od pokojnine. Kako pa naj drugače uredimo te pereče probleme mesta?»

SREČO GABRIJELČIČ, strojni tehnik: »Program tokratnega samopriskpevka podpiram. Moti me le, da smo dobili ljudje o uresničevanju dosedanjih samopriskpevkov premalo informacij. Mislim, da bi morali v prihodnje bolj dosledno spremljati izvajanje programa in zbiranje ter porabo sredstev. Glede novega programa menim, da nas je vse skupaj lahko sram, ker namenjamo tako perečim problemom Ljubljane, kot sta postaja in Grad, tako malo pozornosti in tako malo denarja.

Glede vodohrama na gradu in kanalizacije pa se ne morem opredeliti.»

NADA PIRC, knjigovodja: »Če bo samopriskpevek uspel in če bo zbranega dovolj denarja, ne vidim razloga, zakaj ne bi zgradili tudi vodohrama na gradu, saj je oskrba z vodo v stari Ljubljani zares pereča - sem spada tudi Klinični center. Prav tako podpiram tudi izgradnjo kanalizacije v trasi nove Vilharjeve ceste.»

FRANCE NOGRAŠEK, upokojenec: »Mislim, da je samopriskpevek zelo pomemben kot oblika solidarnosti pa tudi kot finančni zalogaj za stvari, ki jih sicer ne bi mogli urediti. Pri tem mislim predvsem na oskrbo z vodo. Zato podpiram tisto inčino, ki bo vključevala tudi vodohram in kanalizacijo pri bodoči postaji. Ljudje so namreč že v dosedanjih razpravah varovanje pitne vode podprli.»

TOMAŽ VRHOVEC, meteorolog: »Glede reševanja onesnaženosti okolja s samopriskpevom še vedno mislim, da bi morali tisti, ki so krivi za takšno stanje, računati tudi sami poravnati. Tu mislim predvsem na sanacijo Termoelektrarne-Toplarne. Tisti del programa, ki je namenjen vodooskrbi, pa v celoti podpiram, tako tudi izgradnjo vodohrama in kanalizacije ob bodoči postaji. Mislim, da ni prav, da je komunalna ureditev potniške postaje sploh izpadla iz programa, glede na pereč problem pa bi morala biti postaja narejena že pred desetimi leti.»

VIDA PETROVČIČ

ANKETA NA ROB

Molk, ki ni zlato

Novinarji redko spregovorijo o svojem delu, zato so besedila v časopisnih stolicah le nekakšni splošni povzetki vtisov in dejstev. Pot do informacije, ki jo je treba včasih prav vsiljivo izveči iz ljudi, drugič pa z argumentom »to pa ni za v časopis« preslišati, ostaja bralcem neznana. Najbolj zanimive in zato tudi najtežje so ankete. Ljudje se bojijo magnetofona in fotoaparata in če ne prej, se zaplete, ko je treba povedati ime in priimek ter mogoče še zaposlitev.

Tako se mi je zgodilo, da se je kar najbolj preprosta naloga - pripraviti anketo o tem, kaj ljudje mislijo o programu četrtega samopriskpevka v

Ljubljani, zapletla in otežila bolj, kot sem pričakovala. Ne boste verjeli, le redki so bili pripravljeni o zastavljenem vprašanju tudi odgovorjati. Novinarke smo, vsaj zase to lahko zapišem, vztrajne in včasih kar preveč vsiljive, zato sem anketo, ki jo lahko preberete na teh straneh, vseeno izpeljala in napisala. Kot protitež tistim, ki so pogumno (po pravici povedano: nekateri tudi s težavo) povedali, kdo so in kaj mislijo, pa naj tokrat spregovorim tudi o tistih, ki niso hoteli odgovorjati ali sploh niso vedeli, o čem jih sprašujem. Ne boste verjeli, nekateri še zdaj sploh ne vedo, da bomo čez nekaj tednov

v Ljubljani na referendumu glasovali o uvedbi samopriskpevka. Zelo debelo me je pogledala dijakinja srednje frizerske šole, ki sicer že ima volilno pravico, a ne ve, da bo v kratkem glasovala. Vendar, bodimo pošten, povedala je svoje ime. Ampak česa vsega se ljudje ne izmislijo, da jim ne bi bilo treba govoriti. Neka tovarišica mi je zagotavljala, da je »bolna v glavi in ne more govoriti«. V Ljubljanski banki naslednja tovarišica ni želela govoriti zato, ker je bila v banki med svojim službenim časom. In ker ljudem ne piše na čelu, kakšno delo opravljajo, sem naletela z vprašanjem tudi na, kot je dejal sam, novi-



narja velike časopisne hiše. »To pa najbrž ne gre, da bi novinar spraševal novinarja,« je dejal in odšla sem praznih rok. Naslednji, ki mu je že na zunaj pisalo, kaj je - bil je v uniformi voznika Integralovega avtobusa - pa me je odslavlil rekoč: »Mi samo vozimo, tako kot šefi hočejo.«

Res, težko je sleči plašč anonimnosti, pa čeprav gre za naš zrak in vodo, za našo Ljubljano in ne nazadnje za naš denar! VIDA PETROVČIČ

Zaklonišče bo v mirnem času namenjeno za skladišče opreme civilne zaštite za potrebe Name in za prodajo.

Letos bodo usklajeni tudi srednjeročni načrti gradnje javnih zaklonišč z občinskimi načrti razvoja. Vse lokacije javnih zaklonišč bodo morale ustrezati kriterijem glede dvonamenske uporabe in soinvestitorskega principa gradnje:

- Izpolnjen mora biti pogoj glede potrebnosti gradnje zaklonišča (število stanovalcev oz. zaposlenih v območju zaklonišča).
- Izpolnjeni morajo biti pogoji za načrtovanje dvonamenskega zaklonišča tako, da bo po dograditvi prišel v mirnodobno uporabo. Tu je treba poudariti, da mora biti vnaprej podana funkcija uporabe v mirnem času in mora biti znan uporabnik.

- Znan mora biti soinvestitor oz. soinvestitorji zaklonišča za drugonamensko funkcijo, za tak namen morajo biti planirana sredstva.
- Izpolnjen mora biti pogoj, da bo v miru zaklonišče normalno vzdrževal uporabnik drugonamenske funkcije zaklonišča.

- Idealno za gradnjo javnega zaklonišča je možnost združevanja lokacije z lokacijami drugih objektov, katerih gradnja je planirana z že sprejetimi akti o urejanju prostora. To se lahko izvede tako, da se te akte ustrezno dopolni.

Glede na te kriterije lahko samo okvirno načrtujemo gradnjo javnih zaklonišč za daljše obdobje (5 let). Običajno je znan samo prvi kriterij, to je upravičenost oz. potrebnost gradnje javnega zaklonišča.

Vzdrževanje javnih zaklonišč povzroča stroške predvsem glede porabe električne energije in energetskega prispevka ter stroške za redno vzdrževanje. Večji strošek povzročajo starejša ali manj kvalitetno izvedena zaklonišča, saj se je v nekaterih pojavila večja vlažnost, kar povzroča hitrejšo propadanje opreme.

Drugo vprašanje je uporaba teh zaklonišč v primeru vojne saj niso formirane ekipe za uporabo in vzdrževanje teh zaklonišč v okviru enot CZ, niti niso usposobljene. KS bi morale v svojih načrtih zaklanjanja upoštevati zgrajena javna zaklonišča.

Problematika nedokončanih zaklonišč v stanovanjskih objektih ni problem samo v občini Ljubljana Bežigrad. Vzrok za to je predvsem v nespoštovanju predpisov in sicer zakona o

graditvi objektov in odloka o zakloniščih na območju ljubljanskih občin, ki dejansko ne dovoljujejo uporabo objektov dokler niso zaključena. V preteklosti, predvsem pa v letih, ko se uveljavlja gradnja zaklonišč (do leta 1976-1978), se je dogajalo, da so bila zaklonišča izvzeta iz predmeta (objekta) tehničnega pregleda in so bila izdana uporabna dovoljenja za objekte, čeprav zaklonišča niso bila dokončana.

Problematična so naslednja zaklonišča:

- Zaklonišče Plava laguna ob Linhartovi ulici: Zaklonišče je zgrajeno izven dovoljenih normativov za zaklonišča, saj ima kapaciteto za 1610 oseb. Ne glede na to je bilo prevzeto vendar še do danes niso urejeni osnovni problemi glede uporabe zaklonišča v vojni. Sedaj uporabljajo zaklonišče delovne organizacije za skladišče. Ni urejeno zapiranje, oz. dostopi v zaklonišča (ključji), niso formirane ekipe za uporabo in vzdrževanje zaklonišča niti ni odgovornega človeka, ki bi združeval odgovornost za celotno zaklonišče, niso rešeni vsi tehnični problemi glede uporabe in vzdrževanja zaklonišča.

- Zaklonišče v Tovarni dušikā Ruše je velikosti do 25 oseb. Na tehničnem pregledu ugotovljene pomanjkljivosti še do danes niso odpravljene.

- Zaklonišče v objektu Kumrovska 17 je bilo popolnoma zgrešeno in je bila potrebna sanacija celotnega zaklonišča. Pridobljena je bila ustrezna dokumentacija, vendar sanacija še do danes ni izvršena.

- PPC Slovenijales II. faza ob Titovi cesti - Zaklonišča so tehnično dokončana in objekt se uporablja, vendar investitor še do danes ni odpravil vseh pomanjkljivosti v zakloniščih (5 enot po 200 oseb).

- Stanovanjski objekti v soseski BS-3 so bili predani hišnim svetom brez zaklonišč. Zaklonišča v tem času od uporabe objektov, do danes niso bila vzdrževana in so že poškodovana.

Podatki so prikazani za javna zaklonišča na območju občine Bežigrad, drugi podatki pa so v delegatskem gradivu Skupščine mesta Ljubljane (9. 10. 1986)

na. Potrebno bi bilo zagotoviti večja sredstva za investicijsko vzdrževanje teh zaklonišč. Zaklonišča tudi niso opremljena z bivalno opremo (postelje in sedišča).

- V celoti je problematično vzdrževanje zaklonišč v vseh stanovanjskih objektih za kar je več razlogov:

- Za zaklonišča niso ustanovljene in usposobljene enote CZ za uporabo in vzdrževanje zaklonišč,

- Stanovalci nimajo urejenih služb za vzdrževanje objektov, oz. vzdrževanja ne naročajo,
- Stanovanjsko podjetje ne namenja dovolj sredstev za vzdrževanje zaklonišč.

Vsa zaklonišča, ki so bila zgrajena pred letom 1979, tudi niso opremljena z bivalno opremo (sedeži in ležišča).

- Ni rešeno upravljanje in vzdrževanje skupnega zaklonišča, zmogljivosti za 100 oseb, ob Cesti v Pečale, zgrajenega za intervencijsko stanovanjsko gradnjo.

- Problematično je skupno zaklonišče za stanovanjsko zadrugo Smelt in Elma, saj so stanovanjski objekti že zgrajeni, zaklonišče pa še ni v gradnji.

- Zaklonišče v tovarni Elma ni bilo zgrajeno in je bila odložena gradnja zaklonišča za dobo 2 let, kar ni v skladu z dosedanjno prakso.

- Informiranost krajanov o stanju, položaju in opremljenosti zaklonišč na področju KS ni zadovoljiva, čeprav so usposabljali prebivalstvo za seznanitve in praktični preizkus.

Podrobnejše poročilo o stanju zaklonišča so obravnavali zbori občinske in mestne skupščine na svojih zasedanjih v januarju 1986 (delegatsko gradivo SML št. 39).

PREDLOG UKREPOV

- Hišni sveti, samoupravna stanovanjska skupnost in sveti krajevnih skupnosti morajo zagotoviti ustrezne ukrepe za usklajevanje ekip za uporabo in vzdrževanje zaklonišč ter zagotoviti dovolj sredstev za njihovo usposabljanje in opremljanje.

- Štabi civilne zaštite v krajevnih skupnostih morajo zagotoviti ukrepe, da se izdelajo načrti zaklanjanja v krajevnih skupnostih in obdela problematika tega področja dela v krajev-

ZAKLONIŠČA V STANOVANJSKIH ZGRADBAH

V letošnjem letu je bilo v Ljubljani zgrajenih v stanovanjskih objektih 18 zaklonišč z 2.320 mesti, gradilo pa še 3 zaklonišča s 160 mesti. Za Bežigradom imamo v stanovanjskih zgradbah končanih 87 zakloniščnih enot s 13.017 mesti. Problem predstavljajo le zaklonišča grajena v letih, ko se je njihova gradnja šele uveljavljala. Pristojni upravni organi niso namreč izdajali uporabna dovoljenja za stavbe brez soglasja Mestnega sekretariata za ljudsko obrambo in ne da bi bila zaklonišča tudi dokončana. Ker ta zaklonišča niso bila predana hišnim svetom, z njimi nihče ne upravlja in jih ne vzdržuje. Prav tako je nezadovoljivo vzdrževanje skupnih zaklonišč, ker se lastniki individualnih hiš, ki so jih zgradili, ne dogovorijo glede njihovega vzdrževanja.

ni skupnosti z vidika organizacije in materialno finančnih sredstev.

- Komite za urbanizem, gradbene zadeve, komunalno in stanovanjsko gospodarstvo mora nadaljevati z gradnjo zaklonišč kot sestavnega dela nalog pri urejanju prostora in pri tem sodelovati z vsemi organi, ki delajo na tem področju.

- Lastniki in uporabniki zaklonišč ter samoupravna stanovanjska skupnost morajo zagotoviti ukrepe, da se dokončajo zaklonišča v primerih, ko je to mogoče in sicer je potrebno zagotoviti sredstva v okviru samoupravne stanovanjske skupnosti oz. sredstva investitorjev, ki morajo izpolniti svoje obveznosti. Potrebno je tudi zagotoviti ukrepe za tekoče vzdrževanje zaklonišč stanovanjskega fonda.

- Vsi nosilci obrambno zaščitnega usposabljanja delovnih ljudi in občanov, predvsem KS in OZD, morajo zagotoviti redno in kvalitetno informiranje o ukrepu zaklanjanja zlasti pa o načrtih gradnje zaklonišč. V to naj se vključijo tudi sredstva javnega obveščanja: tisk, radio in TV.